

Miljö och Stadsbyggnadsnämnden i Nacka
131 81 Nacka

Älta 2010-02-09

Ledamöter:

Cathrin Bergenstråle ordf (M)
Lennart Nilsson 1:e v ordf (Fp)
Kaj Nyman 2:e v ordf (S)
Eva Närvä-Eickenrodt (M)
Christian Glaumann (M)
Johan Hiller (M)
Bernt Enström (Kd)
Lars Wessman (S)
Roland von Malmborg (Mp)

Kopia till:

Erik Langby (M), Nacka Kommun
Stefan Saläng (Fp), Nacka Kommun
Mats Gerdau (M), Sveriges Riksdag
Ola Karlsson (S), Nacka Kommun
Jan-Eric Jansson (Kd), Nacka Kommun
Katja Nylund (S), Nacka Kommun
Kerstin Barve (Nackalistan), Nacka Kommun
Vilma Mori Aguilar (M), Nacka Kommun
Birgitta Westman (FP), Nacka Kommun
Mats Granath (FP), Nacka Kommun
Pyret Due Hedlund (S), Nacka Kommun

Birgitta Held-Paulie, Nacka Kommuns miljöbevakning
Sverker Lovén, Stockholms Stad, Idrottsförvaltningen
Sten Fogelström, ordförande Ältasjöns Fiskevårdsområdesförening

Inlaga till Nackas Miljö och Stadsbyggnadsnämnden angående detaljplanärendet avseende biogas och gödelsfabriken för fastigheten Solvärmen 1

Då det kommit till vår kännedom att det ligger ett detaljplaneärende, DP 2008-20187-54, utställt på Stockholms kommun som berör byggnation av en biogas- och biogödselanläggning intill Ältasjöns sydvästra strand, vill vi framföra våra åsikter inför nämndens möte 17/2 då Nacka Kommuns synpunkter på ärendet skall behandlas.

Fortum har på uppdrag av Stockholms Stad röjt och schaktat mark för att förbereda bygget av en stor biogas och biogödselabrik intill Ältasjön. Anläggningen är enligt miljökonsekvensbeskrivningen planerad att producera 10 500 000 Nm³ biogas/år samt 130 000 ton biogödsel. Enligt uppgift kommer anläggningen att producera ca 30% av det

svenska gasbehovet så som det såg ut 2008, med andra ord en av Sveriges större, om inte *den* största biogas- och biogödsel-fabriken i landet.

Fastigheten där anläggningen avses byggas ligger ca 200 meter från Ältasjöns strand omgärdad av Flatens naturreservat samt gränsande mot Nackareservatet. 900 meter nedströms från det planerade bygget ligger Söderbysjöns och Dammtorpssjöns Natura 2000 område.

För cirka två veckor sedan fick en granne boende i Älta av en ren tillfällighet reda på detta projekt, genom att han såg skövlingen av skogen och därefter ringde några telefonsamtal. Varken Rädda Ältasjön eller någon annan Ältabo som vi har talat med kände till bygget innan dess!

Föreningen har på den dryga vecka vi haft kännedom om den planerade fabriken till dags dato hittills samlat in mer än 1750 namnunderskrifter mot gasfabriken, främst boende i Älta, se bilaga 1. Med andra ord finns det en mycket stark opinion i Älta mot det planerade bygget. Listan innehåller även namn från andra delar av regionen, man kan t ex se en ökande tillströmning av protester från Skarpnäck vartefter uppropet sprids.

Den föreslagna anläggningen försämrar Ältas närmiljö genom att:

- Vattnet i Ältasjön och sjöarna nedströms förorenas
- Utsläpp av giftiga och illaluktande gaser blåser in över naturreservaten och över Älta
- Ältasjöns nordvästra strand som idag kantas av skog förfulas med ett flertal 25 meter höga fabriksbyggnader

Ältasjön är en stor, grund och näringsrik sjö. Den sydvästra fjärdedelen tillhör Stockholm och ingår i Flatens naturreservat. Resten av sjön tillhör Nacka kommun. Den västra delen av Nackas del ingår i Nackareservatet. Ältasjön ligger överst i sjösystemet med ett flertal sjöar och vattendrag varav Söderbysjön och Dammtorpssjön samt delar av Ältaån är Natura 2000 område. Totalt omfattar sjösystemet ca 50% av Nackas sjöyta. Ältasjön är klassad som känslig sjö, Söderbysjön och Dammtorpssjön är klassade som mycket känsliga sjöar, enligt Nacka Kommuns Dagvattenstrategi.

Ältas bebyggelse ligger i en halvcirkelformation runt Ältasjön. Den norra och västra stranden är idag kantad med skog. Om fabriken byggs, blir den västra stranden kluven i två delar av fabriken och utsikten över sjön från hela Älta förstörd. Se bilaga 2.

Rädda Ältasjön är en förening som bildades 1975 med syfte att bevaka Ältasjöns miljö och utveckling. Föreningen har i dagsläget ca 130 medlemmar. Under de 35 år som föreningen har varit verksam har sjön sakta förbättrats, t ex är vattnet numera tjänligt i hela Ältasjön. Ett bad vid Älta IP har restaurerats och planer för att återinviga badplatsen vid Stensö finns. Under 2008-2009 byggdes en gångväg som leder runt hela sjön, och har blivit ett mycket uppskattat promenad och joggingstråk för Ältaborna. Detta passerar cirka 150 meter från det planerade fabriken.

Utöver den uppenbart oigenomtänkta placeringen av en större fabriksanläggning i direkt anslutning till två naturreservat och ett Natura 2000 område samt invid den översta sjön i ett större sjösystem, anser Rädda Ältasjön att ett stort antal fel begåtts i behandlingen av detta ärende:

- Enligt miljöbalken och PBL skall samråd i god tid ske med parter som antas bli särskilt berörda. Detta samråd skall ske före ansökan om tillstånd och framtagning av miljökonsekvensbeskrivning.
  - Inget samråd har överhuvudtaget skett med någon person, organisation eller förening i Älta. Vidare har ingen information gått ut till enskilda fastighetsägare, Ältasjöns Fiskevårdsområdesförening, Rädda Ältasjön eller andra parter i Älta.
  - I februari 2009 genomfördes ett skriftligt samråd i Miljöprövningsärendet. Nacka Kommun fanns ej med bland de 27 stycken sakägare som fick delta.
  - Stockholms Stadsbyggnadskontor har ställt ut detaljplaneförslaget t o m 18 februari 2010, utan att lagstadgat samråd har skett.
- Den miljökonsekvensbeskrivning (MKB) som gjorts är på väsentliga punkter bristfällig och felaktig.
  - MKB beskriver och bedömer inte alternativa placeringar av anläggningen, trots att Stockholms Stadsbyggnadskontor själva bedömt Solvärmens som en olämplig placering, jämfört med andra alternativ.
  - Risken för att dagvatten skulle påverka Ältasjön och sjösystemet anses i MKB som liten, med motiveringen att dagvattnet går till det kommunala dagvattensystemet. I själva verket leds dagvattnet ned i Ältasjön.
  - Det PM som ligger till grund för dagvattenhanteringsförslaget (se Bilaga 3) angående dagvattenhanteringen inom fastigheten är behäftat med flera grava fel:
    - Den föreslagna dagvattenhantering är i direkt strid med Nacka kommuns dagvattenstrategi, som kräver att dagvatten från industrifastigheter måste renas före utsläpp i sjösystem, genom att samla det inom området och låta det passera en reningsanläggning med slamavskiljning, biologisk nedbrytning och närsaltsreduktion.
    - Fastighetens storlek anges till ca 40% av den verkliga,
    - Antalet lastbilstransporter anges till ca 20 st/vecka där det av övriga handlingar framgår att det istället är ca 30 st/dag,
    - En infiltration av dagvattnet föreslås trots att anläggningen kommer att ligga på en sprängd yta
    - Hanteringen av dagvattnets innehåll av tungmetaller och andra skadliga ämnen behandlas undermåligt
    - Detta viktiga PM, som refereras från MKB, finns märkligt nog ej utställt på Stockholms Stadsbyggnadskontor, varför det bifogas (Bilaga 3)
  - MKB behandlar inte påverkan på Natura 2000 området nedströms, trots att detta krävs av miljöbalken, även för verksamheter utanför området. Enligt bevarandeplanen för Söderbysjön-Dammtorpsjöns Natura 2000 område får tillförseln av näringsämnen inte ökas, inte heller får vattnet grumlas eftersom det kan ge påverkan på de listade naturtyperna och arterna. Enligt miljöbalken måste påverkan på skyddade arter och naturtyper utredas, och bevisa att påverkan ej kan ske. I tveksamma fall skall den s k försiktighetsprincipen gälla, dvs tillstånd medges ej. Det krävs regeringsbeslut på att tillstånd för

verksamheten skall kunna ges, om inte påverkan på arterna och naturtyperna kan uteslutas.

- MKB beskriver att *”Det är dock troligt att anläggningen kommer att synas från Ältasjöns östra strand.”* och *”Den kommer troligen att upplevas som en utvidgning av fjärrvärmeverkets verksamhetsområde.”*. Detta är en grov underdrift. Fabriken är tänkt att bestå av ett flertal byggnader, bl a av 3-8 stycken 25 meter höga silos, vilka i sin fulla längd kommer att vara fullt synliga från Ältasjöns stränder. D v s fabriken ger mycket stor påverkan på landskapsbilden för boende i Älta, se fotomontage (Bilaga 2). Värmeverket som refereras består av en enda byggnad som ligger 250 m nordväst om den föreslagna anläggningen, längre från sjön och delvis skydd av skog.
- Påverkan av illaluktande och giftigt gasutsläpp på Nackareservatet, Natura 2000 området samt Kolarängen behandlas inte i MKB, trots att dessa platser ligger rakt i den, enligt MKB, förhärskande vindriktningen (sydvästlig) utan skydd av berg eller vegetation. Däremot behandlas påverkan av lukt i den i Stockholms Stad liggande Flatenreservatet.
- MKBn har reviderats under januari, efter att skogen totalavverkades och markuppfyllnad gjorts. I den uppdaterade upplagan av MKB har man tagit bort följande stycke:
”Detaljplanen utformas så att den hålek som finns inom området bevaras. Dessutom ska friska ekar med en stamdiameter över 30 cm sparas inom ett utmärkt område inom den bebyggelsefria zonen närmast Tyresövägen. Ingen markuppfyllnad får heller göras inom detta område. Vidare sparas en ek i områdets sydvästra hörn.”
Rädda Ältasjön ifrågasätter Miljökonsekvensbeskrivningens opartiskhet då man ändrar uppgifter och rekommendationer i efterhand när ett sannolikt olovligt bygge startats.
- Avverkning samt avsevärda markarbeten såsom bortschaktning av massor, utfyllnad samt borrning i berget utfördes kring årsskiftet. Detta har gjorts trots att detaljplanen ej har antagits! Arbetet avbröts skyndsamt då Ältabor uppmärksammade detta. De påbörjade markarbetena är troligen olovliga då:
  - Uppfyllning av marknivå med ca 2 meters höjd har gjorts på en sträcka närmast Tyresövägen. Marklovshandlingarna ger inget tillstånd till detta.
  - Enligt miljöbalken krävs tillstånd från Länsstyrelsen för arbeten såsom avverkning, schaktning, grävning, sprängning m m i närområden till Natura 2000 område som kan påverka miljön i Natura 2000 område. Något sådant tillstånd existerar inte, enligt Rädda Ältasjöns vetskap.
  - 2,5 hektar skog, inklusive skyddsvärda ekar har totalavverkats. Ett naket och sönderborrat berg gapar som ett sår vid Ältasjöns strand.
- Ett regelverk kring driften av anläggningen saknas helt i den föreslagna detaljplanen. Rimligen måste detaljerade krav på utsläppsnivåer beskrivas, både med avseende på vatten- och luftpåverkan, regelbunden provtagning och mätutrustning, trafikmängder och bullernivåer, krav på reningsverk, etc.

Lokaliseringen av anläggningen för biogasproduktion har tidigare föreslagits till ett område i Huddinge kommun (Sofielund) i samband med en anläggning för produktion av naturgas (LGP). Huddinge kommun har förklarat sig positiva till att gå vidare med planeringen av biogasanläggningen vid Sofielund, se bilaga 4. Denna placering i närhet till SRV återvinning ser Rädde Ältasjön som ett betydligt mer lämpligt alternativ då det bevarar rekreationsmiljön för Nacka- och Stockholmsborna och även tar hänsyn till miljön.

Vi finner det även anmärkningsvärt att Stockholms Stad agerat i samråd med Huddinge kommun, men inte samråder med Nacka kommun i dessa två ärenden.

Rädda Ältasjön, med stöd av de till dags dato fler än 1750 personer, som skrivit på protestlistan, yrkar på att Miljö och Stadsbyggnadsnämnden tar upp ärendet vid sitt planerade möte den 17 februari. Vidare vill vi att nämnden inkommer med synpunkter till Stockholms Stadsbyggnadskontor senast den 18 februari, med krav på att samrådsprocessen görs om och att miljökonsekvensbeskrivningen revideras.

Vi vill även att Nacka kommun driver frågan om att anläggningens placering blir en regional fråga och inte Stockholms Stads egen angelägenhet.

Rädda Ältasjön ger Nacka kommuns politiker vårt fulla stöd att driva detta ärende gentemot Stockholms Stadsbyggnadskontor enligt ovan. Vi avser även att fortlöpande hålla Ältas invånare informerade om ärendets utveckling och hur Miljö och Stadsbyggnadsnämnden och dess ledamöter ställer sig i denna fråga, främst via www.altasjon.nu samt med e-post till dem som skrivit på protestlistan.

Bernt Mattsson
Ordförande Rädda Ältasjön
Ältagårdsvägen 17
138 33 Älta
070-8206541
bernt@cybernetic.se

Referenser:

- Ref 1: Stockholms Stadsbyggnadskontor, detaljplan för Solvärmen 1, DP 2008-20187-54
http://planer.sbk.stockholm.se/SBKPlanTemplates/SBKPlanDocuments_6291.aspx
- Ref 2: Naturvårdsverket: Handbok för Natura 2000 områden
<http://www.naturvardsverket.se/Documents/publikationer/620-0131-0.pdf>
- Ref 3: Dagvattenstrategi för Nacka Kommun
http://www.nacka.se/web/bo_bygga/va/dagvatten/strategi/Sidor/default.aspx
- Ref 4: Bevarandeplan för Söderbysjön-Dammtorpsjön Natura 2000 område
http://www.ab.lst.se/upload/dokument/natur_och_friluftsliv/Natura2000/Soderbysjon-Dammtorpssjon.pdf

Bilagor:

- Bilaga 1: [Protestlista med fler än 1750 namnunderskrifter, www.altasjon.nu](http://www.altasjon.nu)
- Bilaga 2: [Fotomontage, Vy över Ältasjön, före och efter fabriksbygget, Rädda Ältasjön 2010](#)
- Bilaga 3: [Tyréns, PM avseende förslag till dagvattenhantering inom fastigheten Solvärmen 1, reviderat 2009-08-20](#)
- Bilaga 4: [Skrivelse från Huddinges Kommunstyrelse till Stockholm Gas AB](#)